

Valas-kuuleminen 24.3.2021: Valmennus ja tuki

Valmennuksen ja tuen pykälä on erittäin tärkeä osa uutta vammaislakia. Sen ala on laaja ja se kattaa monia erilaisia palveluita. On tärkeää, että valmennuksella ja tuella pystytään joustavasti tukemaan vammaisen ihmisen omaa toimijuutta, päätöksentekoa ja mahdollisimman itsenäistä suoriutumista. Kun lähtökohtina ovat henkilön yksilöllinen tarve, tahto ja mieltymykset, on varmistuttava siitä, että pykälästä ei tule liian vaikeasti sovellettava tai kaventava.

Soveltamista helpottaisi, jos perusteluissa jossain kohtaa selkeästi lueteltaisiin ne nykyisen lainsäädännön mukaan järjestetyt palvelut, jotka tämän säännöksen on tarkoitus kattaa. On varmistuttava siitä, että pykälä kattaa kaikki nykyiset palvelut, mukaan lukien erityispalvelut. Kokonaisuutta on kuitenkin katsottava joustavasti ja YK:n vammaissopimuksen edellyttämällä tavalla, joten soveltaminen ei saa rajoittua vain nykymuotoisiin palveluihin, koska emme tiedä, millä kaikilla eri tavoilla tulevaisuudessa kunkin yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaan. Nyt tämä hahmottuu perusteluista hankalasti ja onkin kirjoitettava perusteluihin selkeästi auki.

Tarvitsemme Suomeen tuetun päätöksenteon mallin. On tärkeää, että sen osana tukea päätöksentekoon saa erillisenä palveluna. Kyseistä lainkohtaa on kuitenkin avattava perustelutekstissä nykyistä huomattavasti kattavammin. Tukiliitto ehdottaa 7 §:ään lisäystä, jonka mukaan ennen kuin henkilö voitaisiin nimetä päätöksenteon tukijaksi, tämän olisi suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus.

Perheille ja muille läheisille tarjottavasta valmennuksesta ja tuesta toteamme olevan välttämätöntä, että vammaisen henkilön perheenjäsenet ja muut hänelle läheiset henkilöt ymmärtävät ja tulkitsevat mahdollisimman oikein hänen viestejään ja tukevat hänen vuorovaikutustaan. Tämän vuoksi ainakin kommunikaatio-opetuksen ja -ohjauksen on oltava subjektiivinen oikeus perheenjäsenille ja läheisille myös muissa kuin merkittävässä elämän muutostilanteissa.

Lopuksi toteamme, että valmennuksen ja tuen pykälää ei saa rinnastaa henkilökohtaiseen apuun eikä muodostaa siitä korviketta niille henkilöille, joilla ei katsottaisi olevan niin sanottuja voimavaroja määritellä henkilökohtaisen avun sisältöä, jos henkilökohtaisessa avussa vastoin vahvaa kantaamme voimavararajaus säilyisi.